

Отримано: 27 лютого 2017 р.

Прорецензовано: 09 березня 2017 р.

Прийнято до друку: 18 березня 2017 р.

Даниляк І. М. Проблеми нормативно-правового забезпечення обліку і оподаткування діяльності сільськогосподарських кооперативів та шляхи їх вдосконалення / І. М. Даниляк // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал. – Острог: Вид-во НУ«ОА», травень 2017. – № 4(32). – С. 194–199.

УДК: 657[477]

JEL-класифікація: M41

Даниляк Іванна Михайлівна,

магістрантка економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КООПЕРАТИВІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ

Важливим завданням на сьогодні для зміцнення економіки є розвиток агробізнесу. Спосіб досягнення цієї мети полягає в державній підтримці сільськогосподарських кооперативів та вирішенні проблем нормативно-правового забезпечення обліку й оподаткування їх діяльності.

У статті розглянуто нормативно-правове регулювання діяльності сільськогосподарських кооперативів. Досліджено систему оподаткування сільськогосподарських кооперативів в Україні. Визначено основні проблеми чинного законодавства у сфері діяльності сільськогосподарських кооперативів. Запропоновано шляхи вдосконалення правового забезпечення обліку й оподаткування діяльності сільськогосподарських кооперативів в Україні.

Ключові слова: сільськогосподарський кооператив, кооперативне об'єднання, кооперативне законодавство.

Даниляк Іванна Михайлівна,

магістрантка економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

ПРОБЛЕМЫ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ УЧЕТА И НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ КООПЕРАТИВОВ И ПУТИ ИХ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ

Важной задачей в сегодняшнее время для укрепления экономики является развитие агробизнеса. Способ достижения этой цели заключается в государственной поддержке сельскохозяйственных кооперативов и решении проблем нормативно-правового обеспечения учета и налогообложения их деятельности.

В статье рассмотрены нормативно-правовое регулирование деятельности сельскохозяйственных кооперативов. Исследована система налогообложения сельскохозяйственных кооперативов в Украине. Определены основные проблемы действующего законодательства в сфере деятельности сельскохозяйственных кооперативов. Предложены пути совершенствования правового обеспечения учета и налогообложения деятельности сельскохозяйственных кооперативов в Украине.

Ключевые слова: сельскохозяйственный кооператив, кооперативное объединение, кооперативное законодательство.

Ivanna Danylyak,

magistrant Economic Faculty of Ivan Franko LNU

ISSUES REGULATORY FRAMEWORK OF ACCOUNTING AND TAXATION AGRICULTURAL COOPERATIVES AND WAYS OF IMPROVING

An important task in today's time to strengthen the economy is to develop agribusiness. The way to achieve this goal is to state support of agricultural cooperatives and solving the problems of the legal provision of accounting and taxation of their activities.

In the article are considered legal regulation of agricultural cooperatives. The system of taxation agricultural cooperatives in Ukraine was explored. The main problems of the current legislation in the sphere of agricultural cooperatives were identified. Proposes the ways improving the legal provision of accounting and taxation of agricultural cooperatives in Ukraine.

Key words: agricultural cooperative, cooperative association, cooperative legislation.

Постановка проблеми. Розвиток сільських територій насамперед стосується створення на селі сучасної соціальної інфраструктури. Це сприятиме забезпеченню зайнятості працездатного сільського населення, підняттю рівня освітньо-культурного та духовного розвитку жителів села.

Однак особливою проблемою розвитку сільськогосподарських територій є недосконалість правового забезпечення обліку й оподаткування діяльності сільськогосподарської кооперації як у теоретичному контексті, так і в практичному застосуванні. Саме тому тема дослідження є актуальною та своєчасною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження нормативно-правового забезпечення діяльності сільськогосподарських кооперативів зроблено В. І. Семчиком. Серед наукових досліджень, присвячених окремим проблемам кооперативних відносин та аналізу правового становища сільськогосподарських кооперативів, важливо виділити праці українських учених, серед яких Я. З. Гацька-Колотило, О. В. Гафурова, В. В. Костицький, П. Ф. Кулініч, М. В. Левитський, Н. Р. Малишева, В. Л. Мунтян, О. О. Погрібний, Т. П. Проценко, Ф. В. Райфайзен, О. М. Сонін, М. І. Туган-Барановський, В. І. Федорович, Ю. С. Шемшученко та інші.

Додаткових досліджень у цьому напрямі вимагають питання щодо системного аналізу нормативно-правових актів сільськогосподарських кооперативів, які є одними з найбільш поширених та перспективних організаційно-правових форм господарювання в сільському господарстві України та зарубіжних країн.

Мета і завдання дослідження. Мета статті полягає у визначенні шляхів удосконалення нормативно-правового забезпечення обліку й оподаткування діяльності сільськогосподарських кооперативів на основі вивчення теоретичних та практичних аспектів обраної тематики. Для досягнення поставленої мети необхідно здійснити аналіз окремих нововведень, прийнятих Законом України Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування неприбуткових організацій від 17. 07. 2015 р. № 652-VIII. Визначення колізій, які виникли під час прийняття цього закону та впливу нових норм на результати діяльності неприбуткових сільськогосподарських кооперативів. Аналіз інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність кооперативів. Удосконалення правового регулювання обліку діяльності сільськогосподарських кооперативів та виявлення перспектив їхнього розвитку.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні на проблеми в сільському господарстві нарікають більшість працездатного сільського населення. Це пояснюється необґрунтовано низькими цінами на сільськогосподарську продукцію, а також зловживанням монополістів-переробників своїм становищем на ринку.

Вирішення аграрних проблем в Україні можна здійснити використовуючи досвід самоорганізації людей у сільськогосподарські кооперативи. Унікальність соціально-економічної природи кооперативних організацій (кооперативів, товариств, спілок) дозволяла їм у тяжкі часи ставати двигуном економічного розвитку, єдиною ефективною формою соціальної підтримки як міського, так і сільського населення. Цьому досвіду, який став ефективним шляхом виходу із економічної кризи, використовуючи кооперативні організації, вже понад 150 років.

Сьогодні членами різних видів кооперативів є понад 800 мільйонів людей. Половина жителів Сінгапуру, кожний третій житель Канади та Норвегії, кожен четвертий житель США та Німеччини є членом хоча б одного кооперативу [3].

Один із засновників українського кооперативного руху, яким був Микола Левитський (1859–1934), уважав, що кооперація є найліпше і найкраще виявлення людського генія в межах соціально-економічного будівництва. Початок кооперативного руху на українських землях припадає на кінець XIX століття. Тривалий час кооперація на українських землях розвивалася без власних централізованих об'єднань – спілок. Це було пов'язано як із певними заборонами царського уряду, так і з нерозвиненістю кооперативної мережі та браком коштів. Першим вітчизняним організованим кооперативом було Споживче товариство, засноване 1864 р. у м. Харкові М. Беліним (1829–1904) та В. Козловим (1842–1920), які були обізнаними на прикладах західноєвропейської кооперації. Особливого сплеску зростання споживчих кооперативів сприяла революція 1905–1907 рр. Так, якщо 1905 р. в Україні діяло 480 споживчих кооперативів (1/2 сільські), то 1912 р. їх налічувалося вже 2500, а 1914 р. в губерніях підросійської України було 3052 споживчих товариства (всього в імперії – 14500 споживчих товариств) [4]. У цей час саме були створені перші молочарські спілки. Однією із таких спілок, що успішно функціонувала та розвивалася була спілка «Маслосоюзу». Таких спілок ставало все більше, що спричинило виокремлення «Союзу руських молочарських спілок» від товариства «Просвіта» і появу самостійної спілки – «Крайовий Молочарський Союз» у м. Стрий. У 1908 р. цей союз розпочав свою діяльність як окремий суб'єкт господарювання і вступив до Крайового союзу ревізійного (Ревізійний союз українських кооперативів). Головна мета «Крайового Молочарського Союзу» полягала в посередництві за участі своїх відділів і складів організувати збут доставлених із молочарень молочних виробів. Розвиток «Крайового молочарського союзу» був стрімким. За оцінками Ю. Павликовського, в останньому передвоєнному 1912 р. до «Крайового молочарського союзу» входило 236 членів, з них – 148 кооперативи (100 молочарських) [10]. Втім, кооперативні союзи виявились недовговічними через ворожу політику, заходи московського уряду та Першої світової війни. Як наслідок, 1913 р. перші українські кооперативні союзи були змушені зліквідуватися і відродилися лише після Лютневої революції 1917 р. Нового поштовху розвитку української кооперації надала Українська Центральна Рада, яка вже 20 березня 1917 р. видала кооперативний закон, який створював правову підставу діяльності й з'їздам вітчизняним кооператорам. Визнаним лідером і теоретиком кооперативного руху вже тоді був професор М. Туган-Барановський, який став й одним з організаторів першого з'їзду українських кооперативів. За перший рік чисельність споживчих

товариств в Українській Народній Республіці збільшилася до 4 тисяч 873, а центром споживчої кооперації стає створена 6 травня 1917 р. організація під назвою «Дніпросоюз», який уже на січень 1918 р. здійснював фінансовий обіг у 5 млн карбованців. Утім, 1918 р. став найбільш плідним для всьлякого роду кооперативної діяльності й відзначився в історії українського кооперативного руху його найбільш динамічним зростанням. Цього року у Великій Україні діяло 22 тисячі кооперативних товариств, що охоплювали 60% населення, об'єднаних у 253 окружних союзи різних типів та ступенів. Серед них: споживчих – 120, кредитових – 43, різних – 42, мішаних – 41, сільськогосподарських – 7 окружних союзів. З усіх кооперативних союзів 7 було Всеукраїнськими, а у 127 кооперативних союзах налічувалося 11 млн 667 тис. членів з основним капіталом у 14 млн карбованців [4]. Також нового поштовху й отримала молочарська кооперація. У 1924 р. з «Крайовим Молочарським Союзом» з центром у м. Стрий співпрацювало 40 спілок. За цей рік було вироблено 41 518 кілограмів масла (у 1906 р. – 43 612 кг), а загальний оборот інституції становив 207 953 злотих. У 1925 р. «Крайовий молочарський союз» вийшов на рівень, що перевищив довоєнні досягнення (150 спілок і 372 277 кг масла). Реалізація виробленого масла відбувалась у країні та на експорт. Насамперед це був роздрібний продаж через власні крамниці в Стрию, Львові, Станіславові, Перемишлі, Самборі, Коломиї і в Зелемянці (сезонно). Починаючи від 1925 р. «Маслосоюз» експортує масло за кордон. Якщо у 1925 р. експортовано 2 000 кг масла, то у 1926 р. – 48 472,76 кг. Слід підкреслити, що постачання масла через «Маслосоюз» постійно зростало, а найбільші виторги припадають на період кризи 1929–1931 рр. Це пов'язано із найбільшим обсягом експорту масла. Однак після 1931 р. частка експорту масла знизилась у зв'язку з початком надмірного державного регулювання експорту [10].

У період колективізації сільського господарства владою СРСР як «вершину» розвитку кооперації були зображені колгоспи, до якої еволюціонують усі інші, «найпростіші» види кооперативів. Стара сільгоспкооперація була ліквідована, а новостворені колгоспи функціонували з повним порушенням принципів кооперації.

Тому на сьогодні втрачено навички самоорганізації громадян в успішні кооперативи, які самодостатні для організації своєї діяльності в руслі фінансового зростання в Україні та поза її межами для зміцнення свого соціально-економічного становища та України загалом. Проте на зламі 2010–2016 рр. події, які відбулися в Україні, показали вміння народу об'єднувати свої зусилля у складних ситуаціях задля спільної мети і гасло кооперації «У єдності сила» набуло нової актуальності для народу України. Тому надзвичайно важливим завданням для уряду України на сьогодні є вдосконалення та однозначне визначення правових засад функціонування сільськогосподарських кооперативів.

В Україні переважно затверджена нормативно-правова база для регулювання створення і діяльності кооперативів у різних сферах економічної діяльності, і, зокрема, у сільськогосподарському виробництві. Правове регулювання розвитку кооперації в сільському господарстві України здійснюється відповідно до Конституції України, законів України «Про сільськогосподарську кооперацію», «Про кооперацію», Цивільного, Податкового, Господарського, Земельного кодексів України та інших нормативно-правових актів.

Закон України «Про кооперацію» визначає кооператив як юридичну особу, утворену фізичними та/або юридичними особами, які добровільно об'єдналися на основі членства для ведення спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення своїх економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування [7].

У багатьох країнах, зокрема і в Україні кооперативи мають статус неприбуткових (non-profit) організацій, бо діють із метою допомоги своїм членам у веденні їхнього селянського господарства [1]. Право мати статус неприбуткового кооперативу регулюється статтею 9 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» [8]. Але таке право не закріплене вищими законодавчими актами, такими як: Податковий, Цивільний, Господарський кодекси України, що негативно впливає на організацію обліку в сільськогосподарських кооперативах.

Законом України Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування неприбуткових організацій від 17.07.2015 року [7] були внесені зміни до статей 133 та 165 Податкового кодексу України [5]. Зокрема, в пункті 133.4.1 Податкового кодексу визначено вимоги, яким повинна відповідати неприбуткова організація. Однією із таких вимог є наявність в установчих документах неприбуткової організації положень, які передбачають передачу активів іншим неприбутковим організаціям відповідного виду або зарахування до доходу бюджету в разі припинення юридичної особи (в результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення). Саме ця норма Податкового кодексу України повністю перекреслює визначені законодавчо права на неприбутковий статус та розподіл доходів, відповідно, що закріплені в законах «Про кооперацію» та «Про сільськогосподарську кооперацію». Така ситуація призводить до неможливості зареєструвати такі організації: кооперативи (виробничі, споживчі, житлово-будівельні та ін.), споживчі товариства та спілки як неприбуткові, оскільки в статутах таких організацій міститимуться положення щодо розподілу коштів/майна таких організацій у разі їх ліквідації

між їх співвласниками/членами. А це своєю чергою суперечить вимогам до неприбуткових організацій, визначених у Податковому кодексі. Аналізуючи чинний Податковий кодекс, доцільно запропонувати проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо сільськогосподарських кооперативів». Проект повинен забезпечити зміни до Податкового кодексу України в пункті 133.4, який визначає умови отримання неприбуткового статусу, а саме в пункт 133.4.1 пропонуємо викласти в редакції, де буде передбачено, що положення цього абзацу не поширюється на об'єднання та асоціації об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, а також на сільськогосподарські кооперативи та сільськогосподарські кооперативні об'єднання, які здійснюють свою діяльність без мети одержання прибутку.

Пункт 165.1.48 Податкового кодексу України регулює право членів на кооперативні виплати виробничого сільськогосподарського кооперативу, що повертаються члену сільськогосподарського виробничого кооперативу внаслідок надлишково сплаченої ним вартості послуг та паю в разі виходу із кооперативу. Цей пункт також суперечить нормам, що визначені у вищезгаданих Законах та й самому Податковому кодексу України в частині пункту 133.4.1. Ця норма заперечує розподіл кооперативних виплат та паїв інших видів кооперативів, крім виробничих. Тому з метою дотримання кооперативних принципів пропонуємо підпункт 165.1.48 пункту 165.1 статті 165 викласти в редакції, яка буде передбачати право на кооперативні виплати члену не сільськогосподарського виробничого кооперативу, а просто «сільськогосподарського кооперативу» та розмір (сума, вартість) паю, що повертається члену також просто «сільськогосподарського кооперативу».

Для повного збереження неприбуткового статусу тих кооперативів, які вже його мають, пропонуємо підрозділ 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України доповнити пунктом 38 такого змісту: *до сільськогосподарських виробничих кооперативів та сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, державну реєстрацію яких здійснено до набрання чинності Законом України «Про сільськогосподарську кооперацію», положення підпунктів 134.4.1 та 134.4.6 пункту 134.4 статті 134 та підпункту 165.1.48 пункту 165.1 статті 165 застосовуються у редакції, що діяла до прийняття Закону України «Про внесення змін Податкового кодексу України щодо сільськогосподарських кооперативів», до приведення їхніх установчих документів у відповідність до вимог Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію», але не більше 3 років з дня набрання чинності цим Законом.*

Прийнятий 16 січня 2003 р. Господарський кодекс України [2] визначає основні засади господарювання в Україні і регулює господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання. Однак сьогодні в Україні Господарський кодекс не визначає право на об'єднання в кооперативи саме фізичних осіб. Тому для того, щоб Господарський кодекс регулював повною мірою створення юридичних осіб, а саме сільськогосподарських кооперативів, пропонуємо доповнити його статтею 115 такого змісту: *«Стаття 115. Сільськогосподарський кооператив, сільськогосподарське кооперативне об'єднання*

1. Для провадження спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб фізичні та/або юридичні особи, які є виробниками сільськогосподарської продукції, можуть утворювати сільськогосподарські кооперативи, а сільськогосподарські кооперативи – сільськогосподарські кооперативні об'єднання.

2. Відносини, пов'язані із створенням та діяльністю сільськогосподарських кооперативів, сільськогосподарських кооперативних об'єднань регулюються цим Кодексом, а також законом про сільськогосподарську кооперацію, іншими законами».

Заслуговує уваги серед актів правового регулювання і Цивільний кодекс України [9]. Стаття 84 цього кодексу визначає товариства, які здійснюють підприємницьку діяльність із метою одержання прибутку та наступного його розподілу між учасниками (підприємницькі товариства), можуть бути створені лише як господарські товариства (повне товариство, командитне товариство, товариство з обмеженою або додатковою відповідальністю, акціонерне товариство) або виробничі кооперативи. У цій статті визначено критерій віднесення товариств до категорії підприємницьких і вичерпний перелік видів підприємницьких товариств. Таким критерієм закон визнає можливість розподілу між учасниками прибутку, одержаного в результаті провадження товариством підприємницької діяльності. Підприємницькі товариства можуть бути створені лише у вигляді повного товариства, командитного товариства, товариства з обмеженою або додатковою відповідальністю, акціонерного товариства та виробничого кооперативу. Виходячи з закритого переліку видів підприємницьких товариств згідно з Цивільним кодексом виникає питання щодо статусу інших видів кооперативів, таких як споживчі та обслуговувальні. Такі товариства, як це впливає із частини 4 статті 6 і частини 1 статті 12 Закону України «Про кооперацію», можуть здійснювати господарську діяльність із метою отримання прибутку та подальшого його розподілу між членами споживчого товариства. Тому споживчі та обслуговувальні кооперативи мають визнаватись суб'єктами підприємництва. З метою усунення цих неузгоджень пропонуємо статтю 84 доповнити сло-

вами: «Чи сільськогосподарські кооперативи, сільськогосподарські кооперативні об'єднання, які діють з метою одержання прибутку»; у статті 86 слова та знаки «кооперативи, крім виробничих, об'єднання громадян тощо» замінити словами та знаками «сільськогосподарські кооперативи та сільськогосподарські кооперативні об'єднання, які діють без мети одержання прибутку, інші кооперативи, крім виробничих, об'єднання громадян тощо».

У Законі України «Про кооперацію» [7] стаття 26 визначає право членів кооперативів на виплати на паї. Однак друге речення частини цієї статті виключає таке право для членів сільськогосподарських обслуговувальних кооперативів. Що прямо перекреслює природу існування такого виду кооперативів та зацікавлення для членів кооперативу в його розвитку та підтримці пайовими внесками.

Тому пропонуємо *друге речення частини першої статті 26 Закону України «Про кооперацію» вилучити*.

Попри те, що сільськогосподарські кооперативи мають право бути неприбутковими організаціями, хоча і тут дуже багато нез'ясованих питань, в Україні не передбачено більше жодних норм щодо послаблення податкового тиску на такий важливий структурний тип організацій для розвитку агробізнесу, адже неприбуткові установи звільняються тільки від сплати податку на прибуток. Усі інші податки, серед яких податок із доходів фізичних осіб, військовий збір, земельний податок, єдиний соціальний внесок неприбуткова організація зобов'язана нараховувати та сплачувати.

Українському парламенту доцільно розглянути кардинально новий механізм оподаткування сільськогосподарських кооперативів. Це може бути на перших роках існування сільськогосподарського кооперативу навіть повне звільнення від усіх податків та надання державних кредитів під пільгові відсотки на період становлення кооперативу чи об'єднання.

Висновки. Потреба в розвитку кооперативних начал у сільськогосподарській галузі економіки України в контексті розвитку сільських територій є на сьогодні вкрай актуальною, а її позитивне вирішення можливе за умови докорінного вдосконалення чинного законодавства, що регулює створення і діяльність сільськогосподарських кооперативів.

Особливо нагальною є потреба вдосконалення норм Податкового кодексу України щодо неприбуткового статусу сільськогосподарських кооперативів.

Для комплексного врегулювання всіх питань створення та діяльності сільськогосподарських кооперативів в Україні потребують змін Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію» Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України та Закон України «Про кооперацію».

Особливої уваги потребує саме узгодження всіх правових норм у законодавчих актах між собою, щоб вони не перекреслювали одна-одну. З метою чіткого визначення та закріплення на законодавчому рівні неприбуткового статусу та врегулювання усіх питань створення та діяльності сільськогосподарських кооперативів в Україні запропоновано:

1. Пункт 133.4.1 абзац 4 Податкового кодексу України викласти в такій редакції: установчі документи якої передбачають передачу активів одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зарахування до доходу бюджету в разі припинення юридичної особи (в результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення). Положення цього абзацу не поширюється на об'єднання та асоціації об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, а також на сільськогосподарські кооперативи та сільськогосподарські кооперативні об'єднання, які здійснюють свою діяльність без мети одержання прибутку.

У пункті 165.1.48 Податкового кодексу України словосполучення «виробничий сільськогосподарський кооператив» замінити на «сільськогосподарський кооператив».

2. Господарський кодекс України доповнити 115 статтею та викласти її в такій редакції: сільськогосподарський кооператив, сільськогосподарське кооперативне об'єднання.

2. 1. Для провадження спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб фізичні та/або юридичні особи, які є виробниками сільськогосподарської продукції, можуть утворювати сільськогосподарські кооперативи, а сільськогосподарські кооперативи – сільськогосподарські кооперативні об'єднання.

2. 2. Відносини, пов'язані із створенням та діяльністю сільськогосподарських кооперативів, сільськогосподарських кооперативних об'єднань регулюються цим Кодексом, а також законом про сільськогосподарську кооперацію іншими законами.

3. У статті 86 Цивільного кодексу України вираз «кооперативи, крім виробничих, об'єднання громадян тощо» замінити на «сільськогосподарські кооперативи та сільськогосподарські кооперативні об'єднання, які діють без мети одержання прибутку, інші кооперативи, крім виробничих, об'єднання громадян тощо».

4. У статті 26 Закону України «Про кооперацію» друге речення першого абзацу, яке звучить «Ця норма не поширюється на сільськогосподарські кооперативи» запропоновано викинути.

Основними формами підтримки сільськогосподарських кооперативів мають стати: створення сприятливих законодавчих умов для розвитку різноманітних видів аграрних кооперативів як форм економічної самопомогі населенню; фінансова та організаційна підтримка розвитку кооперативів; послаблення податкового тиску; залучення міжнародних проєктів у сфері агробізнесу та співпраця з кооперативами. Доцільно також запровадити політику активної підтримки національного кооперативного руху з боку держави з одночасним посиленням контролю за дотриманням кооперативних принципів.

Зазначені пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання обліку й оподаткування діяльності кооперативів сприятимуть розвитку сільськогосподарського агробізнесу та забезпеченню стабільності соціально-економічної ситуації в Україні.

Література:

1. Глебова Н. В. Облік у неприбуткових організаціях / Н. В. Глебова. – К. : Харків. Вид. ХНЕУ, 2011. – 172 с.
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003р. № 436 – IV (зі змінами і доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Міжнародного кооперативного альянсу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ica.coop/members/member-stats.html>.
4. Офіційний сайт Кооператив [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://coop.at.ua/>.
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI (зі змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
6. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування неприбуткових організацій : Законом України від 17.07.2015 р. № 652-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua>
7. Про кооперацію : Закон України від 10.07.03 р. № 1087-IV (зі змінами і доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1087-15>.
8. Про сільськогосподарську кооперацію : закон України від 17.07.1997 № 469/97-ВР (зі змінами і доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/469/97 –вр](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/469/97-vr).
9. Цивільний кодекс України від 16.01.03 р. № 435-IV (зі змінами і доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
10. Швець В. Є. Досвід організації обліково-аналітичного забезпечення управління «Маслосоюзом» у першій половині ХХ ст. [Електронний ресурс] / В. Є. Швець // Львівський національний університет імені Івана Франка. – 2014. – Режим доступу : <http://nbuv.gov.ua>.